

„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja pošto prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . f. 4.50
Pol leta . . . . . „ 2.30
Četrt leta . . . . . „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ „ 2 „
6 „ „ „ „ 2 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo v
10 soldov v Gorici v tobakarnici
spiski ulici blizu „treh kron“.
v Trstu v tobakarnici „Via della ca-
serma 60“.

Naročnina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo pod naslovom: Viktor Dolenc v Gorici. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Glasilo slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Odmev na severu.

Protest tržaškega prebivalstva proti ravnanju Madjarov odmeval se je te dni na severu in sicer v Pragi. Te dni prišel je v Prago slavnoznani general Cernajev. Čehi, ki so v vsakem obziru jako zrel in najinteligentnejši del slovanskega naroda, so komaj to zvedeli, ko so uže napravili obširen program, kako bodo vrlega junaka dostojno sprejeli v svoji sredini. Ko je došel zadnjo saboto v Prago, hitro ga je obiskal praški župan in za njim deputacija češkega kluba in druga odlična gospoda. V nedeljo zjutraj peljal se je Cernajev v kočiji župana v rusko cerkev, kjer se je zbrala elita češkega naroda in kder je bila velika maša, pri kateri je ruski pop odlikoval slavnega gosta s tem, da mu je dal poljubiti evangelij itd.

Ko je Cernajev prišel iz ruske cerkve v gostinlico, kjer je stanoval, čakal ga je uže tam policijski svetovalec Kreuzer, ki mu je čital zapoved, da se ima Cernajev s prvim vlakom iz Prage in iz Češkega odpeljati. Cernajev se je temu povelju ustavljaj rekši, da je ruski podložnik. Ko se je to godilo, zasedla je policija Cernajeva sobe in nikogar nij pustila k njemu, razen njegova popotnega tovariša Hludova. — Čehi pa so, to izvedevši, takoj razposlali agente, da se naredi ogromna demonstracija. Ob 6. uri zbralo se je na konjskem trgu okolo 4000 ljudi, katere je policija skušala razpediti. — Ljudje so se razhajali v stranske ulice, pa peli mej potom v enomer „Hej Slovane!“ Cernajev pak je slonel na oknu, pušil smodko ter pozdravljaj. Policijski komisar Kacarovsky poprosi Cernajeva, naj okno zapre, Cernajev pa mu osorno odgovori, da bo sam z narodom govoril.

Potem pride cel bataljon pešcev pod okno; Cernajev konečno zapre okno in začne pospravljaj svoje reči. Na ulici je mej tem policija več ljudi prišla; ceste do kolodvora so posedli vojaci; državni kolodvor pa so policaji obkolili. Ob 3 četrt na 8 prišel je s policijskim komisarjem k fikarskemu vozu, odperl je Cernajev okno voza in še enkrat poslovil se. Pred vozom pa se je bil ustavil rekoč: „Jaz se umaknem le sili.“ Komisar pa pravi: „Zapovedujem vam, da vstopite!“ Cernajev potem vstopi, zraven njega Hludov, njemu nasproti policijski komisar Kacarovsky, na kočijskem kozlu pa sluga, držeč pakete in vence. Voz je peljal se po stranskih ulicah na državni kolodvor. Na kolodvoru reče Cernajev, karte jemaje komisarju: „Zdaj storim vse, kar hočete; ali naj kupim še za

policijo vožne karte?“ Odhajaje je rekel, da bo de na meji izstopil in se ne genil. Policijski komisar Hlavaček ga je spremil do Bodenbacha.

Pri odhodu Cernajeva zbralo se je na kolodvoru na tisuče ljudstva, ki je na vso moč kričalo: „Smrt Madjarom, smrt Turkom, živio Cernajev, živila Ruska itd.“ Zvižganje in ropotanje naraščalo je z vsako minuto in ko je policija videla, da je nevarnost velika, poklicala je na pomoč več bataljonov vojakov pešcev in en eskadron konjikov, ki so v galop spustili se v ljudstvo in ga tako razpršili, a le za malo časa, ker v mestu se je ljudstvo sopes zbiralo in ropotalo proti Madjarom, in še le po preteku več ur posrečilo se je veliki vojni sili pomiriti razburjeno ljudstvo. Nekateri rokodelce in študente, ki so se pri vsej demonstraciji posebno odlikovali, je policija zaprla. — Ustavoverni listi pa se posebno repenčijo čez praškega župana, da se je tudi on udeležil demonstracije, kar je dalo vsej reči še posebno važnost. Še moramo omeniti, da se je mnogim odličnim Čehom posrečilo, dobiti vožne karte za oni vlak, s katerim se je peljal Cernajev, in da ga je veliko gospodov spremilo do meje, kder so se od generala slovesno poslovili; Cernajev odpeljal se je v Draždane, kder ostane nekoliko časa. Čeni nameravali so dati Cernajevu na čast v Pragi velikansk banket, ker pa je policija to namero prekrizala, bodo mnogi odlični možje češkega naroda odpeljali se notraj v Draždane, da tam napravijo oni banket, ki velja možu, ki je hraber vojak in skoz in skoz Slovan, navdušen za velikansko slovansko idejo.

No, kaj so opravili ljubi Madjari se svojo turško demonstracijo? Razburili so večino avstrijskega prebivalstva in demonstracije v Trstu in njih odmev v Pragi imajo gotovo večji političen pomen, nego pa madjarska deputacija: jasni protest so in obsodba barbarstva in njega pokroviteljev pred vsem civiliziranim svetom. Madjare bi morali pač ti protesti spametiti in če jih ne bodo, kmalo se pridružijo tem protestom še drugi, ki združeni postanejo lavina, nevarna vsakemu, kedor se ji hoče ustavljati.

Demonstracija v Pragi sme se torej imenovati odmev tržaške in ta odmev gotovo še nij zadnji.

Bluntschli-jeva politika kot vednost.

Imetni nemški profesor v Heidelbergu, po imenu J. C. Bluntschli, je izdal pred kratkim časom v Stutt-

gart-u pri J. G. Cotta tretji zvezek svoje knjige, katerej je napis: „Politika kot vednost“. V oni knjigi piše mnogospoštovani profesor tudi o avstrijski politiki. Mi Slovani avstrijski nismo vajeni slišati pošteno besede od Nemca o naših razmerah. Navadno nimajo naši Nemci za nas družega, kot grčo psovanje in zaničevanje, ter trdijo, da nismo sposobni, da bi sami svoje razmere uredili, kajti mi smo reakcionarji in Bog sam ve, kaj še. Toda tako govorijo le iz bojazni, ker sami vedó dobro, da njih vest nij čista. Oni morajo sami pri sebi pripoznati, da s takim govorjenjem zakrivajo le svoje nesramne namene, namene namreč, da bi nas bolj sposobne naredili za edino zveličani nemški rajh. Tembolj nas mora razveseliti in zanimati, ako sem ter tje slišimo sodbo iz ust Nemca, ki našim psevdoliberalcem pové, da delajo oni krivico avstrijskim Slovanom.

Preobširno bi bilo za predale „Soča“, ko bi hoteli vse važnejše stvari iz Bluntschli-jeve knjige posneti; zadostuje naj le to, kar vli nemški učenjak o Avstriji sploh piše: „Prešli so časi, ko je sveti Štefan, kralj ogerski, svojemu sinu sledečo politično vodilo priporočati mogel: „Unius linguae uniusque moris regnum imbecile et fragile est“. To vodilo je imelo le dotlej pomen, dokler se nij probudila narodna zavest in dokler je bil ptuj jezik, namreč latinski, različnim narodom ogerske krone, Magjarom, Nemcem, Slovanom in Vlahom kot državni jezik v rabi ter je narodne nasprotne stranke zakrival. Od one dobe se je nasprotje mej narodi z njihovo zavestjo povečalo in plemenitosti magjarski dé težko, da bi oni sami sebe brzdati ter drugim narodom pravični bili.*) Pomagjarenje je nemogoče, kajti magjarski jezik in magjarska omika (kultura) nimata niti prednosti pred drugimi narodi, niti se družim narodom prilagata. Razkosanje narodov v državice nij tudi mogoče, ker so različni narodi z ono deželo vezani in je vsak za se preslaboten, da bi se mogel v boju proti ptujim močem vzdrževati. Zategadelj je enostranska narodna politika na Ogorskem malomodra in škodljiva, mejnarodna pa, kakor na Švajcarskem, bi se dala sicer deloma z dobrim uspehom uporabiti, vendar ji je treba večjega in živejšega jedinstva zaradi zveze z Avstrijo in tudi zaradi tega, ker je ta država na aktivno politiko navezana.

Enake razmere so v drugi večji polo-

*) Kdo se ne spominja tu slovaških gimnazij in (slovaške) slovenske matice? Pis.

LISTEK.

Vaclav Josip Mencl (Menzel)

Životopis, spisal Fr. Zakrajski.

(Nadalje)

V onih časih se ni prišlo tako precej v javno službo koj po dovršitvi dotičnih šol. Meju tem je pa prevzel naš Menzel mesto odgojitelja pri ineaitej družini v Požunu. Ker je imel veliko talenta in posebno ljubezen za jezike, je tu nadaljeval, kar je bil v Pragi, v svojem rojstnem mestu, začel. Že kot deček je namreč prisluševal ptujim glasom po Pragi idočih Francozov, Rusov, Ogrov itd. v časih, ko se je vse zbiralo zoper zemlje in nebes naskakovalca Napoleona. Ker je pa bil Slovan, torej po vseh razsodbah, osobito kar se tiče jezikov, na vsak način zmogljiv, posnemal je po glasu vse narode z lahkoto, čeravno začetka ni mogel pomena še se pogospodariti, kar se dobro ume. In res ga ni naroda, da bi imel toliko talenta za jezike, ali prarazpoložnosti za nje ko Slovan. Naj bi se v tem obziru nikdo izmej ptujcev ne oglasil; kajti samo izmirke bi koj navedli. Gotovo je, da se Slovan pri dobri volji more enaccga

omikanega jezika se srečo prijati, on je mesto, na katerem bi našej učečej se mladini z naučenjem zaklicali, naj bi tega posebnega čarú ne zanemarjali. V nas Slovanih je živa iskra za vse jezike. Kar mora kdo drug z veliko marnostjo, z velicimi stroški, to Slovan more s tem, kar mu njegovi sijajni organi sami ob sebi ponujajo, in talent. To pripoznavajo tudi naši zopruniki-se ve, ker je jasno ko beli dan.

Naš mladi Čeh, V. M. se je te zmožnosti, rekel bi, že nevedoma posluževal. Oglasal se je v njem-mladem dečku-že jeziški slavjanski genius. Pozneje v Požunu je sistematično deloval v tem obsegu, in v mikavanji samega sebe. Posneme vredna oseba! Nikdar ni miroval, da sebe in druge po razmerji spopolnjuje. Kako potrebno in mogočno je znanje več jezikov, to vidimo tudi v zgodovini sv. japostolov, da se več ne govori.

L. 1828 je bil M. imenovan za profesorja na gimnaziji v Koprnu, in po 3 letih kot taki potrjen. Tukaj se je seznal z mlado, lepo in duhovito žensko, komaj 16 let staro Karolino Skube hčerjo uradnika v Bazovici. L. 1832 sti se ti dve blagi duši v zakonu zedinili, in l. 1833 postal je M. profesor na goriškej gimnaziji, kjer je dolgo, in z izvrstno velikim vspehom deloval. Če so bili drugi stareji profesorji marni in vneti za mladino, gotovo se je naš Menzel med njimi posebno odlikoval v ljubezni do mladeži

in v učenosti. Bil je zvezda med manjšimi zvezdami. Ko je, z novo šolsko sistemo prišedši, gimnaziarih Dr. Jordan terroriziral stareje šolnike, češ, da ni več prav, kar je bilo: moral je spoštovati našega Menzel-na. Dr. Jordan je bil skoz in skoz učenjak (spisal je tudi lepo fizikalčno delo), učil je matematiko, in njegov ustop je imel na sebi nekaj ali prav za prav velikonemškega ponosa. Učil je z aristokratsko udanostjo, kakor se to rado godi takim, ki, iz kratkih hlač šinivšim, pridejo po sreči v boljše razmere. To, to je še le pravo prokletstvo zaradi njih, ki niso nič bili, in za te, ki jim morajo pokorni biti: za onc, ker jih nikdo ne blagoslovija, za te, ker trpé. Dr. Jordan je sejal grozo po gor. gimnaziji, kakor pozneje v drugem pomenu gimnaziarih Holcinger. Naš Menzel se ni teh reform nič bal, ker je že bil od nekedaj oborožen. In tudi je ostal vkljub novim prenaredbam. Jordanstvo je padlo, in nova zarija se je blagodejno razlila čez nebes gor. gimnazije. Sicer ne smemo Jordanu nepravični biti; kajti prinesel je sé sabo neko srednjošolsko energičnost in življenje, da prej ne takega.

V. Menzel je učil staro-klasična jezika in nemščino, grščino pa najrajši. Ni dvombe, ali prav za gotovo je imel svoje skrite sovražnike, pri katerih je vsled svojih očitnih zmožnostij vzbudil nevoljo in zavid; kajti čuditi se je, da pri toliko vspešnem delo-

vici države, v cisaljtanskih deželah Avstrije. Kakor so na Ogerskem, tako so tukaj Nemci z ozirom na veliko važnejši in odličnejši narod, vendar niso nič močnejši, da bi različna slovanska plemena (severne in južne Slovane) asimilirali ali pa jih politično namestili. Tudi v Avstriji je mnogo jezikov in mnogo narodov. Tudi tu je političnim voditeljem težko pravičen ozir na različna plemena s potrebo državne enotnosti zjediniti. Ko bi se res posrečilo vse različne moči vseh narodov, ki v Avstriji živijo, harmonično zjediniti, potem bi se bogatost in različnost takega notranjega življenja krasno razvijale. Toda predolgo so se držali pogubljivega vodila, da se morajo narodne nasprotne stranke z močjo, ki se je na uradnike in vojsko opirala, umetno pripogibati ter duševna prostost vseh zadušiti. Zarad tega se vidi bolj liberalno mislečim državnikom ta naloga jako težka in neresljiva; tudi naletijo v kljub svojega blagega namena redkokrat na zaupanje in podporo od strani velikokrat ogoljufanih narodov.

Kakor je iz tega razvidno, Bluntschli ne bica naše Nemce tako, kakor bi zaslužili, to pa ne bi bilo za takega moža tudi dostojno. Toda dobro je, da mož le v tem spozna resitev Avstrije, da mora biti ona vsem svojim narodom pravična in da to odkritosrečno pripozna. Nadejati se je, da bodeta ta misel in to prepričanje tudi v višjih in najvišjih krogih proderla ter da se tudi nam Slovencem približa ura lepše prihodnosti.

Tudi o Turkih piše Bluntschli v svoji knjigi, in sicer tako, kakor more in mora poštenjak pisati, namreč on pripozna, da Turčija nima niti pravice niti moči, da bi kot država dalje životarila. Zarad tega svari Magjare pred simpatijami do Turkov ter meni, da se bode namesto Turčije na Balkanu ustanovila zveza mejnarodnih držav, ki bodo pod varstvom evropskih veselil.

Dopisi.

V Gorici, 17. januarja. — (Čitalnica goriška in druge. — Goriška društva. — Predstave v korist ubogim. — Demokracija in aristokracija. — Suša na časninarskem polju. — Zidovi se podirajo. — Sleparski igralci — Pod grivo.) Zadnje soboto je bil prvi letošnji ples v naši čitalnici; — obiskovalcev je bilo za prvikat prav mnogo, tako da se sme imenovati prav srečen začetek letošnje sezone. — Mnoga prav lepa mladina sukala se je do belega jutra. — Drugo soboto 27. t. m. bode drugi ples, ki bo gotovo tako močno obiskan, da se bo lahko meril z najlepšimi enakimi zabavami v Gorici. — Naša čitalnica tudi letos prav lepo napreduje, temu je dokaz, da je v zadnjem času sopen pristopilo mnogo novih udov.

Tudi druge čitalnice na deželi so uže začele predpustno gibanje; tako je bila v nedeljo v Čerčičah prav lepa, mnogo obiskana beseda s plesom.

V kratkem bo imela solkanska čitalnica svoj ples, dornberska čitalnica uže pripravila besedo s plesom, prav tako ajdovska Edinost velik ples, ki ne bo gotovo nič manjši in sijajnejši od plesov v goriških društvih, tominska čitalnica bo tudi napravila en par lepih plesov; sploh se naše čitalnice ukljub slabim časom še smerom gibljejo s prvotno krepkosti, kar je znamenje, da so se čitalnice na Goriškem priljubile in vdomačile. — Tudi druga, neslovenska društva v Gorici so uže napovedala mnogo plesov in veselic, posebno pa „Concordia“ in „Ginnastica“; ker pa v Gorici

društva dajajo mnogo lepih plesov, zanemarja goriško občinstvo maskeradne plesa v gledišču, tako sicer, da bo letos v gledišču ena sama velika „kavalkina“ zadnji dan pusta.

Družba gospa za podporo ubogih bo kakor lansko leto tudi letos napravila 2 predstavi živih podob združeni z vokalnim in instrumentalnim koncertom in plesom.

Ti 2 predstavi vršili se bosti 19. in 20. t. m. v goriškem gledišču. — Omenimo, da sodelujejo pri obeh predstavah razni stanovci in narodi, posebno v živih podobah stal bode hud plebejec zraven visocega aristokrata, mlado dekle nizkega stanu zraven visoke dame, pri petju pa sodelujejo Italijani, Nemci in Slovenci; naši najboljši pevci so namreč obljubili svojo pomoč; vse bo torej teknovalo na polju milosrčnosti in ker ubožec potrebuje pomoči vsacega in ker je ubožstvo kosmopolitično, moramo le odobravati in hvalliti tako teknovanje, akopram je nekaterim to le moda in ne srčin nagib. — Naš nov dnevnik „Il Goričano“ še nij pokazal rogov; kratkočasi nas večinoma z dopisi iz Rima; glede domačih vesti pa je v njem še precejšnja suša; sploh pa moramo priznati, da v Gorici se tako malo novega pripeti, da ima še tednik prav malo kaj domačega gradiva, kaj pa še dnevnik.

Zadnje slabo vreme, katero se je, če Bog da, spremenilo v lepo jasno pomladansko, je vsem starim zidovom goriškim tako prisedalo, da se je na pr. podrl zid pri kapucinskem samostanu in da je še kak drug zid, posebno oni pri palači Strasoldovi na trgu sv. Antona v veliki nevarnosti. Oo kapucinom napravi magistrat nov zid in ob enem razširi za kake 4 čevlje zdaj jako ozko ulico, ki pelje na mirodvor. — Nobena nesreča brez sreče.

Pred nekaterimi dnevi so žendarmi v 2 kočijah pripeljali 4 lepo oblečene gospode v goriški zapor; vse je vganjavalo, kaj so nek storili ti elegantni Italijani. Dogodek je sledeč:

V Ajelu na Furlanskem bil je somenj, [katerega so obiskali tudi oni elegantni vitezi iz Italije, pa ne z namenom, da bi kaj kupili ali prodali, ampak z namenom, da bi kakemu ubogemu Furlanu možno zljajšali. Podajo se v eno gostilno in začno kmete vabiti na novo igro z krogami (roulete); a komaj se vname igra, pride nek pošten in razumen poljski čuvaj ter si ogleda igro in zapazi, da gospodje nekam čudno sanžirajo krogle. En kmet je bil uže zgubil čez 100 gold. (lepo kravo), ko naenkrat veli omenjeni čuvaj onim gospodom, naj mu povrnejo denar nazaj. Tega niso hoteli precej storiti; a čuvaj jim naznani, da so aretirani in jih straži sam v izbi, dokler pridejo žandarji, kateri so vzeli vdobljen denar in igralce odpeljali na počitek v Cervinjan, kder je obravnava pokazala, da so resnično sleparili uboge kmete, vsled česar čakajo zdaj tukaj v Gorici zdravilnega recepta proti boleznim sleparske igre.

Tak je slučaj! Vse hvale vreden je pa oni čuvaj, ki je prišel tako hitro igralcem pod roko do živega, če pomislimo, da se v Gorici v nekaterih gostilnah potepajo prav enaki ljudje, ki uvažajo iz Italijanskega k nam sleparske igre in da naši mnogi policijski organi še dozdej niso bili v stanu odpraviti te nesrečne sleparije, akopram smo mi uže čestokrat svoj glas povzdignili in navedli celo zanesljive date. Koliko ubogih kmetov, naših gorjanov postane žrtva onih sleparjev. Nima li država dolžnosti, da uboze kmeta varuje pred tako sleparijo?

„Pod grivo“, gosp. stražniki javne varnosti, prilika je vsaki dan zasačiti sleparje, saj se vsaki dan na ulicah tepejo z reveži, katerim so pobrali vse do zadnjega solda.

in besedo vsemu zlahtnemu. Ob nedeljah celó si ni privoščil miru, da je vadal učence v deklamaciji klasičnih del za trdno pepričan, da je to edini pot, izgnati iz njih tako imenovanega „gorskega strahu“ pred občinstvom ali gospodo, kateremu so naši hribovski sini, čeravno krepkodušni, v mlajih letih več ali manje podvrženi. Menzel je tudi tisti, ki je na gor. gimnaziji vpeljal telovadbo, kakor nam je znano.

Že to malce, kar se je tukaj povedalo, svedoči do jasnega, da je bil M. v vsej istini globoko klasično izobražen, v nasprotju z onimi, ki se le za ljubi kruhek poté, kar je sicer tudi hvale vredno. On je znal omenjene jezike do korena, ne kakor nekteri, ki slepijo ljudi sé znanstvom veliko jezikov, čeravno so le nekaj njih fraz povohali. Ni davno, kar je umrl eden tacihi domišljivih junakov, ki je az buke menda vseh evropskih jezikov poznal, dočim pa še materinega se ni dovedal, še manje ga pa razumel popolnem.

V čas njegovega dolgega bivanja v Gorici spada njegovo poglavitno delovanje pisateljsko, in v raznih časopisih: Ost und West, Kwety, Danica, Irisches Blatt itd. pa tudi v gimnazijskih sporočilih je razglaševal svoje spise, ki pričajo vsi o njegovih nenavadnih znanostih in skušnjah. Dostal je tudi enkrat se slavo učen preprič z veleučeni profesorjem dr. Miklošičem zastran izrekanja starogrškega jezika. Menda ne bo škodil kratek pregled njegovih del in krajskih spisov. V Ost u. W. poročal je, kolikor mi znano, o socialnem stanju v Gorici, o gledišču, kritikoval znanstveno igrokaze, igrane v tem

V Šempasu, 17. januarja. (Izv. dop.) Čitate-ljem „Soče“ bi morda ne bilo zoperno, če tudi o starem Šempasu nekaj črtnem. V malem času so se tu pri nas važne spremembe zgodile. Tako so na pr. stari klepetci novim lepo ubranim zvonovom svojo službo oddali. Res lepa sprememba, po kateri so farani, kakor serbski bratje po zmagi hrepeneli. Pa kaj bi ne, s takim prejšnjim ropotanjem bodo, kakor pravijo, na sodnji dan merliče iz zemlje budili. Sramotno je bilo res za občirni Šempas. V prvi versti se imamo zahvaliti preč. g. župniku, ki se je s prigovarjenjem trudil, kar tu pri nas nij malenkostna naloga, kajti voditeljica majka sloga se boljše kde drugod nego pri nas počuti. Upati vendar smemo, da se kaj na boljše oberne, ker zdaj smo vdobili zopet novega župana po rodu i duhu Laha. Prejšnji se je tej važni i častni službi odpovedal. Pa kaj hočete, vsi nijsmo enaki: Ta se temu vsiljuje, oni odteguje. Tako je na hožjem svetu: Ena stvar drugo vničuje i tretja nastane. Naš župan je res v tem kratkem času svojega županovanja skoro Šempas preustrojil, se vé, da na narodni podlagi, kakor dandanes svet tirja. V dokaz, da bode naš jezik spoštoval, pribil je na občinski pisarnici tablo z napisom: „Zupaustvu Gemeindeamt in Senpas“ (NB. ravno tako! brez akcenta). Prašamo g. župana le, koliko časa je potreboval, da je ta etimologičen napis preštudiral. Ali res misli, da je zadosti i dobro v „kranjski šprahi“, da le človek nekaj za silo umeje, ker za naš jezik uradnije tako ne marajo? Naj slednjič naš župan še vé, da je naši občini od nekdej Šempas i ne Senpas ime, katero jej bo tudi za naprej ostalo. Ko bi pa le mislil, da je Šempas napačno, naj na podlagi zgodovine i slovnice študira, i po tem ga ne bodo več misli terpinčile, da je morda po Nemcih to ime. Nemcev v Šempasu nij, čoraj k čemu „Gemeindeamt“? Morda ker je tako bolj nobel. Za zdaj to zadosti.

Z novim letom obstoji pri nas bralno društvo, katerega, je bilo prav potreba. Društvo je zdaj krepko i nadejati se je, da bode dober sad obrodilo. Če je drago drugi pot kaj več.)*

Iz Kamnika 5. januarja. (Izv. dop.). Minole so tri leta, kar bile so volitve za naš občinski zastop, in ako se še dobro spomnim, po volitvi je bil nek članek v „Slov. Narodu“ s koncem: „po njihovih delih jih bomo sodili“. Dasiravno nijso bili izvoljeni K. ....ovi mameluki, akopram nijso bili samo taki, ki bi znali le kinkat, kadar gosp. paša ukažejo. Tedaj recimo, bili so še taki, ki se nijso dali kot leseni pajaci s špagico cukniti, ter nijso povsem pritrjevali zane-marjenemu županstvu. A žalibože se je pri zadnji volitvi dne 27. in 28. decembra preteklega leta vse še na slabše prevrnilo; agitrala sta en teden poprej za K. ....ovo stran dva susterja (čevljarja), ki sta letala od hiše do hiše ter rovala proti našim poštenim ljudem. Taka dva, ki jih drugače nihče ne pogleda, vzeli je naš mogočni „riter božjega groba“ za sredstvo agitacije. Pa še več, na sv. Stefana dan bila je pri g. Levicniku velika pijača v posebni sobi, pri kateri so sodelovali le neki „suštar“ J. in taki, ki hirajo duševno kot materijelno, ki jim je kupica vina vse in so zmerom pripravljeni posnemati lškarcjota.

Med njimi, se vé, je bil naš velečenjeni „riter“, ki se jim je prikupoval s tem, da je dajal za pijačo, kolikor je hotel kedo piti, in kazal jim en bankanot za 1000 f. potem 8 bankanotov po 100 in še več,—

*) Jako draga nam bodo Vaša pogosta sporočila.

Ured.

vanji in pri taki brihtni glavi, je še le 1. 1854. postal na gor. gimnaziji vodja, meju tem ko so njegovi učenci uže bili šolski svetovalci. Torej tudi tukaj ni res, da je vsak človek svoje sreče kovač, če se pomisli, kako delaven v šoli in na slovstvenem polju je bil v Gorici naš Menzel; ker vrhu svojih obligatnih predmetov učil je še francoščino in angleščino na gimnaziji. Gotovo gre torej zaslednim zavidnikom, netaalentnim onemogležem, ki sami niso v stanu nič proizvoditi, pa se zato-zadosti smešno-nad drugimi obdarjenimi ljudmi hudujejo ter čemér in srd kuhajo v prsih in jim po škorpionsko škodujejo, kjer morejo, takim zelenim ničlam, ki menijo, da so že vse storile na svetu, ako se v svojem delokrogu osuknejo kakor mašina, nič več ne manje; takim, pravim, gre pripisovati, da je Menzel tako pozno dobil prvi venček svojih zaslug z vodstvom gor. gimnazije. A prej ali pozneje pride gotovo tudi za nje strašna šiba maščevanja, kajti zaslužnemu plačilu nikdo ne ude! Ako se francoščina z angleščino uči sedaj na gor. zavodu, gre se osobito Menzel-ju zahvaliti, ki je prvi temelj postavil v tem. Eden njegovih učencev prof. Ascoli v Milanu, je gotovo eden najglasovitejših zdaj živiehih italijanskih jezikoslovcev; in koliko drugih je v štilu spopolnil, kar je brez dvombe neprecenljiva dobrota. Znam več njegovih učencev, ki so sé s podukom francoščine ali angleščine pridobivali svoj kruh za časa svojih studij na Dun. univerzi. Kakor rečeno, bil je M. svojim učencem praz oče, ne samo učitelj, ker zvun obligatnih ur iskal je je primiliti z izgledom

estu. V ta list so pa dopisovali sami literatje in prav znani umetniki, kakošnim se gre odkriti. Zrak v tem časopisu je bil jako črstev, ker so ga podpirale skušene, in skoz od klasičnega duha prešinjene moči. Med temi se nahajajo sodelavci, ki so si v nemške literaturi in tudi v češkej stalno slavo pridobili. Ost u. West, čeravno v nemškem jeziku pisan, je bil slovanstvu zelo zelo prijazen, kar pomenja za one čase velično. V 16. letu je M. prvo svojo pesem v izvrstnem jeziku opisal na novo cerkev Piaristov v Praze; v 20. letu je že peval klasično italijansčino v dolgih pesmih; v 24. letu je gladko ubiral Horacijeve sijajne strune; leto pozseje nahajaš po njem izvrstno predstavljeno 4. spev Virgilijeve Enejide; ravno v tem času je zložil krasno kancono na svojo duhovito ljubljeno „Skube“, katere bi se Petrarca ne imel sramovati, in sijajno pesen na 40 letnico carja Franca I. in tako veliko drugih manjših pesnij zdaj v čes-kem (Květy), zdaj v nemškem, italijanskem, francoskem in angleškem jeziku; 1. 1832: Domino Fr. Peesenegger Praefecto i. r. Gymnasii Academici Goritiensis v nekaj humorističnem štilu:

Ni Lucina meas nuper venisset ad aedes
Post nonum mensem, quo mihi risit Hymen,
Coelestumque simul totum adduxisset Olympum
Cuninam. Potinam atque Deas alias;
Ut me religio sacratam linquere sedem
Nunc vetet pietas conjugis detineat:
Non ego literulis, sed praesens Te venerarer; etc.
Iz leta 1833 se datujeti med drugimi dve iz-

kazal je, kar jih je naj bolj razveselilo in preslepilo, eno mošnjo zlatih cekinov. Oj srečni Kamnik, ki ima take bahače! Finale cele scene je pa bil, da so si segli vsi pijani v roke, ter zaklicali: Naš „riter“ bo župan! „Gloria in excelsis deo, et in terra pax hominibus bonae voluntatis.“ Tako so angeli peli o času rojstva izveličarjevega, tako peli so božični zvonovi, a mi pripravljali smo se na volitveni boj tiho in mirno, brez hujskanja, brez opravljanja, brez bahanja z mošnjo s cekini, kakor se je pa delalo od nasprotne strani vže teden prej. Nij jim bilo nobeno sredstvo prenesramno, nobena laž prevelika, da bi jo ne bili upotrebovali in na vse to se še upajo reči, da smo mi razdiralci miru in da le naša stran je uzrok razprtij, ki so zdaj med mestjani. Tu moram še omeniti, da tu ne gre za nemčurstvo ali slovenstvo, ampak bolj za osobnosti, kajti g. „riter“ zdaj zadnje leto je imel le samo eno sejo in ta je bila h koncu njegovega župovanja; prejšnje dve leti pa komaj en par, pa k čemu, saj zna on svoje ime dobro podpisati. Tu je tedaj uprašanje, čemu 18 odbornikov in 9 namestnikov, ako naš veleslavni „riter“ vse sam opravi? — Prišel je dan volitve III. razreda 27. decembra preteklega leta, pri katerem smo se nadejali zmage in res bila je polovična, ker trije izvoljeni so bili naši in pri dveh manjkalo je le enemu 2, enemu pa 4 glasov in — imeli bi svet naših odbornikov. Pa kedo je tega kriv? Rekel bi, da mi sami, ker delali smo le še premalo. V II. razredu 28. p. l. dopoldne bila bi pa popolna zmaga naša; a naši so premalo agitirali in prepozno, ker možje naše stranke so se bili še le sešli 26, to je dan pred volitvijo, in to še le zvečer, tako da je bilo premalo časa za uspešno agitacijo. V I. razredu popoldne istega dne šlo jim je pa za kožo, ker tu šlo je le za en in dva glasa, kar je bilo tudi od nas preacunjeno. Odborniki „riterjeve“ strani bili so taki, da jih c. kr. uradnik na cesti noče pogledati, tem manj ogovoriti, zato mislili smo, da tu vsaj bodo pokazali nekateri odličnejši gospodje svoje moštvo, ter volili naše poštene možake, a varali smo se. Volili so jih tudi naši uradniki, brez da bi jih bili poznali, samo trije niso prišli volit in častivredna gospoda okrajni glavar in komisar sta storila vsaj to, da sta glasovala tudi za nekatere naše, ker sta se morda sramovala glasovati povsem za take odbornike, kateri ne uživajo posebnega zaupanja, in pokazala sta spoštovanje do naših, ter dala onim veliko zaušnico, mi pa — zapomnil si bomo to, ter spoštovali tiste, kateri zaslužijo.

Tak je bil začetek in konec volitve, pri katerem je naš „riter“ se celò razžalil volilno komisijo, očitaje enemu udu, da je dolžan na davkih, kar pa je oni ovrgele z dokazom, mej tem ko „riter“ ne more dokazati, da nij imel dan pred volitvijo vojaka v hiši. Ker pa je bilo pri tej volitvi mnogo nepostavnosti, vložen je protest in v kratkem imeli bomo nove volitve.

Iz obližja Čavna 16. jan. (Izv. dop.). Neugodno vreme, megla, dež dan za dnevom: vse to je v pretečenih tednih zabranilo, da nij bilo mogoče niti četrte ure daleč od kuče. A v nedeljo 14. t. m. se nebo zjasni in pokaže se soluce izza oblakov, kakor da bi hotelo reči: na noge, danes je beseda v Cerničah! In res lepi dan zvabi nas v bližnje Čeraiče.

Občinstva je še precej dosta tja priromalo, gotovo naj več vsled one notice po Dornberški besedi v „Soči.“ Prepričati se je hotelo o onih osobah, ki so na Dornberški oder tako ponosno i sé vso zadovoljnostjo vsega tamo zbranega občinstva stopile.

vrstni angleški odi: „To the Reverend Sir. Mr. Jos. Fritz Professor at Capodistria.“ L. 1834 se ga je lotil domobol, kar priča mnogo pesnij, posebno prav elegijskih, pa tudi satiričnih. Spomina vredno je, da nekatere melanholične duše humoristične in satirične strane najzdatniše ubirajo. Skušnje učé namreč, da so največi humoristi in satiriki največi duševni trpini, samo da se znajo še vsled svojih moči vzdržati na življenskem površju. Ne gre tedaj, take obsojati po spisih, kakor tudi ne Miliona in Klopstoka, ki sta satana tako izvrstno živo namalala, od katerih dobro vemo, da sta bila globoka veronosca. To pa ni nikakoršna hlimba, to je še le prava mojstrija. Nič mari, kako kdo kaj čuti, samo da stoji predmet z obliko v nedotakljivem soglasji: da je oboje eno. Kdo bo ljudem v srce gledal! Na pr. ne morem verjeti, da je Ovidij, tako svitla glava, bil prepričan svojih metamorfoz, ali kako je to povedal, to je druga! Taka se godi tudi večidel ljubezenskim pesmim, kakor priča sam Schiller. Ne pisatelja golega, stvar po njem živo objeto in umetno izdelano hočemo videti in občutiti: Umotvor! Po duševnej razpoložbi ima ta do tega, oni do onega posebno nagnenje; a vzora svojega se ima živo prijeti, to je, čutiti in misliti mora in to zmirom v tovaršiji z dotično umetnijo. Tu je bilo nekaj zastrane. Hotel sem samo reči, da se nima zmirom soditi pisatelja po njegovih spisih. Ne zmirom, sem rekel; posebno v frivolnih ne.

L. 1835 je spisal M. visoko elegijo na smrt Franca I.; 1836 se razvida, da je strašna borja spo-

Določena ura začetka pride. Vse komaj čaka. In glej, zagrinjalo se vzdigne in zdajci stoji pred nami sestra gosp. učiteljice, gospodična Roth. Pela je samospev: „Kranjska dežela“ tako dobro in izurjeno, da jo je občinstvo trikrat sé živahnim ploskanjem rok nazaj privabilo. Kakor prvi, tako je tudi svoj drugi samospev prav dobro izvršila. Živila! Baš tako sti deklamovalki svoj nalog dobro izpeljali. Gospodična Leban-ova je pokazala, da ima do deklamatorike veselje i poseben talent. Izbrala si je bila deklamacijo: „Junakova smrt“, koja je duhu časa kaj primerna, za kar jej čestitamo. O da bi naše deklamovalki kaj pogostoma segale po lepih „Stritarjevih“ peezijah, iz kojih veje vsa krasota i lepota! Enako je gospa Krsnik, tamošnja učiteljica svojo deklamacijo: „Vodotop“ kaj lepo izpeljala i pokazala, kako čisto in razločno se mora pri deklamovanji izgovarjati. Ona je tudi pokazala, do stoprv takrat postane deklamacija lepa, ko so se besede lepo izgovarjale i povdarjale.

Igra: „Dobro jutro“ je v obče dobro izpadla. Vsi gospodje i gospodične so svoj nalog še precej dobro izvršili; le oni mladi gospodič, ki je imel sod za kano, naj skuša v bodočnosti jasno i počasi govoriti — pa bo dober diletant. Slednjit omenjam še petje. Pesem „Jadransko morje“ se ne dá izpeljati, ako nij močan zbor. To je kompositeur g. Hajdrih dobro uvidel, ker je pod naslovom pesni „zbor“ zapisal. — Priporočati je pevcem, da so v izbiranji pesnij v prihodnje bolj previdni in tudi naj ne zabijo usta dobro odpirati, kajti le takrat, ko je pevec svoja usta dobro odprl, bo gotovo glas čist.

Splošno je bilo sve dobro i v pravem redu. Želimo, da bi nas Cerniška čitalnica v kratkem zopet, še ta predpust razveselila. — Zdaj ima moči, naj je porabi. Do svidenja!

Politični pregled.

V Gorici 18. jan. 1877.

Dalmatinski deželni zbor sešel se je 15. t. m. v Zadru; za deželnega glavarja imenovan je bil, mesto prešnjega Ljubise, grof Vojvonović, narodnjak in vnet podpornik hercegovskih in bosniških ustajnikov.

Boj, velik boj, a le za kulisami, imamo v notranjem. Nagodba z Madjari, katera bi bi bila morala biti uže prešlo leto ponovljena in doveršena in po naših obojih ustavnih zastopstvih, to je obeh državnih zborih poterjena, žuga razrušiti se ob termi obojestranskih ministerstev. Našemu ministerstvu sicer priznavamo, da je njegovo dotično stališče po polnem opravičeno, ne tako pa ono madjarskega, kajti ko bi se madjarskim terjatvam glede bankinega vprašanja zadostilo, približala bi se s tem Avstrija le bolj osodepolni krizi, vsled katere ravno ta Avstrija še tako rekoč vedno in vedno bolj hira. Pri takem premišljevanji o našem notranjem položaji nam prihaja vedno zopet na misel blaženi patrijotizem, s kojim se ponasajo naši ljubimci Madjari in Nemci. Od zunaj nam preté nevarnosti in če ne to, se vsaj napravlja nekaj posebnega na balkanskem poluotoku, naproti ko-

mladi gospodarila po Goriškem; Postonjka jama; be-
račev poljub; očesna ozdravitev po Herodotu; pir; v
god Ferdinanda I; Josip Köhler; mnogo drugih manj-
ših pesnij in večih. L. 1842: Na smrt Orleanskega
vojvoda; satira na stare fante; oda na Stadionu; hre-
penenje po spomladi; nadalje česka sijajna pesen:
„Aj ty nebe, modre nebe!“ — Oče na smrtnej po-
stelji svojega sinčka. 1847: v rojstni god Ferdinanda
I; dolga česka pesen, jako lepa: Vernost Slovanu —
Vesna života. — Klasičen je njegov potopis: „Izlet
v Idrijo“, ki je bil z najvišim darilom obdarovan.
Iz tega naj bi se nekateri učili, ki nam puste, bi rekel,
smešne potopise brez soli in znanja podajejo; a kdor
nima, kaj bo dal? Duhoviti potopisec nam zna pov-
sod kaj zanimivega povedati, ker povsod še naj najde;
navadnej znaša vsega vkup kakor sraka, da je le kaj.
V „Izletu v Idrijo“ popisuje M. čepovansko okolico
na sijajin način; a tudi marsikaka grenka pada za
tedanje krčmarje. L. 1848 najdemo v njem red lju-
bečega, svojeji domovini zmir zvestega državljana, kar
pričuje mnogo pesnij. Nadalje se nahaja: Worte des
Abschieds, Seiner Hochw. u. Gnaden Hrn Andreas
Gollmayr — dargebracht“ v sprelepi peoziji. Iz
tega časa je tudi znanstveno delo: „Schizzo storico-
archeologico-topografico delle città d' Aquileja, Grado
e delle lagune del Litorale austro-illirico.“

(Dalje prih.)

*) V kratkem bom podal prestavo tega znamenitega spi-
sa v okrajšku.

mur bi morala biti Avstrija po polnem pripravljena. A baš dandanes more vsled notranjih kriz Avstrija najmanj zavzemati ono terdno stališče, katero bi jej pristojalo in bi ga mogla zavzeti, če bi bilo znotraj vse zdravo. Kedor nij slep in gluha, prepričan mora biti uže po mnogih, jasnih dokazih, katere smo mi v našem listu in vsi drugi patrijotično misleči avstrijski časniki podajali, da je avstrijska državna ladija jako, jako zavožena ter da se mora razbiti, če se pravih mož, še predno dvanajsto uro odbije, ne postavi na državno kermilo. Dovelj potov se je uže ponavljalo navajanje onih zdravil, katerih treba nekedaj močni, a sedaj onemogujoči Avstriji in o katerih smo prepričani, da bi ozdravili Avstrijo, a ta glas bil je le glas vpijočega v puščavi, godi se vsem takim svetovalcem jednako trojanski Kasandri.

Vojna v orientu je sigurna, kajti visoka, ohola porta zaverгла je vse nasvete in predloge štambulske konferencije in angleški zastopnik Salisbury poslovil se je uže pri sultanu, kakor se berzobjavno poroča. Kar smo prorokovali pred časom bodočej konferenciji, obistinilo se je po polnem, uverstil se je trojemu diplomatičnemu fijašku še četerti in znani pregovor glasiti bi se moral odslej „do četrtega gre rado“. Različna olajšanja prvotnih pogojev, katere je bila Rusija predložila konferenciji v pretresovanje, da se ustanovi vendar jedenkrat mir za gotovo na Balkanu ter da se s tem vsakoršnim mogočim rovarijam odtegnejo v bodoče rodovitna tla, bila so bob ob steno. Zadnji dve točki, v katerih privoljenje se je zahtevalo po konferenciji od Turčije, niste bili družega več nego zadnji dve brezpogojni terjatvi ruskih terjatev. Tirjalo se je od Turčije samo še, naj uvede reforme pod varstvom in čuvanjem komisije, obstoječe iz zastopnikov vseh evropskih velesil, dalje da mora vsaj za prvih pet let vsak v ustaških provincijah nameščen guverner preje zadobiti poterjenje od strani vseh vele-vlasti. To je gotovo malo in istinito najmanj, kar se je moralo tirjati od Turčije, a ona polna, ne vemo od kod prihajajoče, samosvesti odbila in popustila je zadnje bilko, s katere pomočjo bi si bila lahko še na dalje zagotovila nikakor ne nečasten obstoj. Saj bi imela potem priliko zopet se okrepiti, če ima zares še nekaj prave moči v sebi, če ni še okužena celò na notranjih plemenitih delih telesa in če ima sploh še nekoliko pogojev v sebi do opravičenega in pravičnega obstoja. Vedeti bi morala Turčija, da je podobna ona po svojih krutih, nezaslišanih činih na smert obsojenemu zločincu, kateremu se še v zadnjem trenutku ponuja „pardon“, kojega pa odbija. Dakle naj se izvrši nad turškim zločincem katastrofa, naj se ga pošlje v boljšo večnost k proroku Mohamedu ter naj se na ta način omogoči, da zasije jedenkrat tlačnim našim jugoslavjanskim bratom zarija zaželjene svobode, i v to ime Bog pomoz!

Poročali smo ob svojem času, da je Rumunija protestovala proti člankom 1, 7 in 8 turške ustave, po katerih se smatra tudi Rumunija kot del turškega carstva. Protest nij imel onega uspeha, katerega se je na Rumunskem želelo, kajti Turčija noče nič vedeti niti o najmanji neodvisnosti Rumunije od turškega polumeseča. Res smešno, da si upa melikužna in skoz in skoz onemogla Turčija še na smertni postelji berce deliti. Iz tega turškega obnašanja je pač razvidno, da osoda tirja propad in popolen pogin barbaričnega turškega kolosa.

Na Nemškem versile so se v tem mesecu volitve za nemški državni zbor. Znamenito je pri teh volitvah, da so precej sedežev „socialdemokrati si pridobili; posebno preglavico dela merodajnim krogom preobrat Berolincev, katerih je 35,000 mož (volilcev) glasovalo za socialistične kandidate. Tudi v drugih večjih mestih zmagovali so socialisti ali vsaj pridejo v ožjo volitev z naprednjaškimi ali narodno-liberalnimi kandidati. Do sedaj zadobili so socialisti v nemškem državnem zboru 10 sedežev.

Razne vesti.

Lov na otroke. Prešli teden so nekateri otroci revežev sli drva pobirat v posestvo nekega P. iz Gabrije; ta jih je zasačil in ker jih nij mogel uloviti, da bi jih pretepel, potegnil je puško za njimi in dva fanta zadel, od katerih enega v glavo tako močno, da je dvomiti nad njegovim ozdravljenjem. Bogati P. je uže v zaporu, kder naj se nauči, da ljudje niso vrabci, če so tudi ubogi reveži.

V zapor sta bila prignana in sodnji izročena S. in J. S. iz Banjšice sv. duha zaradi javne posilnosti združene s zaganjem umora proti A. L. srenjskemu zastopniku v Kalu.

Množe se tatvine. — Slaba letina je najbrže kriva, da se sliši zdaj o pogostih tatvinah v Gorici in sploh po Goriskem. V mestu je od nekaj časa sem skoro vsak dan slišati o kaki tatvine, v Solkanu se nekda potepa mnogo capinov, ki vlamljajo in krađejo, kar le morejo; kmalo se bo bati, po cesti hoditi zvečer; v Komnu so te dni nekda tatovi vlomili v cerkev in vkradli mnogo srebernine in zlatanine. Tudi iz bližnje Vipave se nam poroča o raznih tatvinah. — Kaj bo še do spomladi?

Madjarska študentovska deputacija, o katere sprejetju v Terstu je vse avstrijsko časopisje pisarilo, dospela je srečno v Štambul, kjer je bila od svoje „glihe“ malo bolj pompozno sprejeta, nego li v Terstu. Naši čitatelji menda mislijo, da hočemo s tem napisati „odisejo“ o madjarsko-turških študentih, Bogme ne, ker to bi spadalo bolj v „Podlistek“. A nekaj družega hočemo le napisati, kar se-le bode v Trstu, kakor se bojé madjarske matere madjarsko-turških študentov, ko se zopet vernejo iz daljnega svitlega Štambula skoz Terst v svojo ljubljeno Madjarijo. Prosimo le naše čitatelje, da bi se ne smijali. Madjarske matere prosile ali vložile so peticijo pri slavnem madjarskem ministerstvu, naj ono slavno vse poskerbi in zapreči, da se ne sprejmejo njih turški sinovi došedši v Terst zopet tako sijajno kakor na potu v Štambul z gujilimi pomerančami, limoni in raznim drugim zlahnim sadjem. O madjarska oholost! Kaj bodeš sčasoma še zahtevala od svojih ministrov, nemara da bi ti tvoje sobe pometali? Ali kali?

— **Od likvidacijskega odbora banke „Slovenije“** se nam piše: Maogokrat smo uže delničarje likvidujoče banke „Slovenije“ pozivali, da naj po sklepu občnega zbora dne 28. septembra p. l. po 30 gold. na vsako delnico doplačajo, toda ta poziv je imel do sedaj le malo vpeha, in vsled tega se razmotanje kupčije nij moglo tako vršiti, kakor bi bilo želeli in se tudi v prihodnje vršilo ne bode, dokler ne bo likvidacijskemu odboru mogoče terjatvam upnikov do banke zadostiti. Čem dalje pa delničarji ne bodo doplačali, tem dalje ne bo mogel likvidacijski odbor svoje naloge dokončati in tem večji stroški bodo delničarjem narastli. Likvidacijski odbor je tedaj prisiljen proti vsem tistim delničarjem, kateri še niso doplačali, sodnijsko postopati, kar s tem dostavkom objavimo, da naj se vsakteri podviza, brž ko brž na svoje delnice doplačati, ker le na ta način bi se neprijetnosti sploh, posebno pa sodnijskih stroškov obvaroval.

Zopet umor in rop na Dunaji. V Hernalsu našla se je prešli teden čez 80 let stara udova, žena krojača, mrtva v postelji. Sodnijska preiskava pokazala je, da je bila vboga starka s silo zadavljena. Znano je bilo še precej, da ima udova precejšnje gotovine, a po preiskavi nij bilo konstatirano, je-li morivec tudi kaj denarja pokral, ker se nij vedelo prav, koliko premoženja je imela ranjka. Kaj interesanten, vendar tragičen dogodek naslanja se na ta umor. Čuvaj one hiše, oče dvojih otrok, vzel si je namreč svoje življenje baš zaradi tega umora. Ljudje namreč so mislili, da je čuvaj ubijalec udove, radi tega ogibalo se ga je vse, kar je bilo živega in nekateri so mu celo v obraz in javno očitali ta umor. Kamor li je stopil v krčmo, jeli so se gosti mej seboj skrivnostno pogovarjati, glave skupaj stikati in vbozega čuvaja postransko gledati. Reveža je to tako močno užalilo, da si ni mislil drugače rešiti tega nesnosnega položaja, nego da je verv vzel in se na vse jutro obesil v kuhinji, ko je še cela družina zibala se v sladkih sanjah v naročji Morfeja. Sodnijska preiskava je nedvojbeno dokazala, da je bil ranjki čuvaj čisto nedolžen onega umora. Iz tega sledi, kako neprevidno je, dolžiti poštenega moža tako kudega zločina. — Na drugem kraji našli so pa neko hišno oskrbnico zvezano na nogah in rokah na postelji brez kacega poškodovanja. Trije Lahi iz Trentinskega so bajé revo z aeterjem omotili in potem se sekiro omaro zlomili, iz katere so pobrali 39 gl., jedno černo obleko in mnogo družih stvari.

Ustrelil se je na železnici mej Trstom in Nabrežino na Notranjskem dobro poznani idrijski sodnik Venzovski. — Mož zapustil je veliko družino, in mora se reči, da njegova družina je skoz in skoz dobro odgojena, vsled česar jo pomiljujejo vsi znanci in prijatelji. Shši se, da je mož zabredel v dolge in vsled takih skrbi tudi zanemaril svojo službo. —

Za sodnika v Idrijo imenovan je naš rojak iz Goriskega g. K. Klavžar.

Slovenska matica bode imela 24. t. m. občni zbor. — Novice se postavile kandidate, „Narod“, ki ž njimi nij zadovoljen, pa noče letos še postaviti drugih kandidatov in sicer zaradi letošnjih volitev v dež. zbor, češ, da ne nastane kak razpor pred volitvami. Prihodnje leto pa, obljublja „Narod“, da se vpre dejansko in postavi take kandidate, ki so resnično zmožni in delavni na literarnem polji. — Prav tudi tako! Da se le enkrat kaj začne. —

Interesantna podoknica. Skedenjski volilci I. razreda so napravili poslancu Strudhoffu, nasprotniku Slovencev, podoknico z godbo. — Tako saj poroča „Edinost“. — Mi pa prašamo; Kaj so Skedenjci uže zgubljeni za našo reč? Kaj je krivo, da se tam godé take reči, saj poznamo vendar v Skednju prav mnogo odličnih, veljavnih mož, ki so bili in so menda še navdušeni za našo sveto reč. — Je-li okolica začela propadati in zakaj? To bi bilo jako važno prašanje, katero naj bi nam rešil kak slovensk opazevalec.

Rojanska Čitalnica napravi dne 21. januarja 1877 „Besedo“ s sledečim sporedom: 1. Petje 2. Dramatična predstava. 3. Ples. Začetek ob 6 $\frac{1}{2}$ zvečer. — Vstopnina je za neude 30 kr.

Slovenske gospodarje opozorimo na inserat „Živinozdravnik itd.“ Po mnogih skušnjah pri vojakihi vrnil se je namreč g. Jožef Komel, živinozdravnik, rodoma Solkanec v svojo domovino in ker nam je znano, da razumi dobro svojo stroko in ker je sploh naše načelo, da je treba podpirati domače „slovenske“ ljudi, zatorej ga prav živo priporočamo.

Društvo Edinost v Ajdovščini napravi tombolo in ples dne 20. januarja 1877 v svoji dvorani. Vstopnice se dobivajo le proti izkazu vabila. Vstopnina za gospode 50. kr. Začetek ob 7 $\frac{1}{2}$ uri zveč.

Zadnje vesti. Včeraj se je sešel veliki svet turški, katerega se je udeležilo 200 dostajanstvenikov, mej katerimi 60 kristjanov, in ta svet je zavrgel na sporočilo Midat-paše vse predloge velevlasti. — Veliki svet je nadalje sklenil, da se Midat-paša ne sme več spuščati v razprave s pooblaščenici velevlasti na podlagi zavrnjenia konferenčnih predlogov ter da se sme konferenca nadaljevati edino le na podlagi turških proti predlogov.

Torej je vse prišlo tako, kakor smo uže večkrat pisali: meč mora razsoditi!

V najem

se daje lepa hiša ležeča v sredi mesta na Dolenjskem z dobro tergovino mešanega blaga (Spezereihandlung) z vinogradi in poljem — vse blizo železnice.

Pisma naj se blagovolijo adresirati do 1. februarja t. l. na g. R. N. 102 Triest ali pa na naše upravnništvo, katero natančne pogoje tekoj naznani.

Razpis učiteljske službe.

Po sklepu ces. kr. pomnoženega okrajnega šolskega svetovalstva v Tolminu se razpiše s tem služba učiteljice na ljudski šoli v Kobaridu z letno plačo 400 gold. in poviševanjem po namenu deželne postave od 10. marca 1870 št. 18 in potem s postavno letno odškodnino za stanovanje.

Prošnje s potrebnimi dokazi sosebno s pričali o pripravnosti za učiteljstvo naj se najdalje do 10. februarja t. l. pri krajnem šolskem svetovalstvu v Kobaridu vložijo.

Prošnje onih učiteljic, ki so že v službi, se imajo predložiti po poti predpostavljene okrajne šolske oblastnije.

C. kr. okrajno šolsko svetovalstvo v Tolminu 5. jan. 1877.

Živinozdravnik

JOŽEF KOMEL, ki je v enaki lastnosti služil skoz 15 let pri vojakihi, se je ustanovil v Gorici in se priporoča sl. občinstvu posebno pa slovenskim gospodarjem.

Stanuje v glediščni ulici št. 75, v Petrogalovi hiši (stara Bierhalle).

Izkaz

številka vzdignjenih v Gorici 8. decembra 1876 kakor dobitkov loterije, ki je bila dovoljena v korist zavoda ubogih in zapuščenih deklic v Gorici vsled ministerskega reskripta dné 22. februarja 1875 št. 4416 in 4. julija 1876 št. 126. —

44953,	30333,	16166,	18998,	1558,	9336,
16110,	38531,	2381,	8204,	4130,	33622,
23092,	8815,	37373,	12459,	17187,	28550,
5253,	18573,	41268,	6645,	40408,	33367,
8746,	10816,	33887,	3155,	11253,	38260,
21249,	8203,	24958,	10932,	2229,	27263,
36540,	27186,	8811,	3760,	1703,	26327,
4480,	10219,	6101,	4444,	33801,	9047,
30631,	17375,	1888,	5246,	1689,	27145,
3395,	8351,	3876,	42049,	8360,	13429,
1002,	22176,	23715,	25949,	25070,	42664,
9162,	31973,	11701,	27676,	11282,	30967,
2391,	38023,	2760,	5109,	35644,	40274,
34676,	30400,	14381,	23456,	19743,	1924,
15706,	6857,	2966,	36371,	7951,	18708,
8117,	38163,	24290,	15763,	18661,	6988,
10108,	11407,	15599,	18617,	30893,	12171,
20496,	16410,	29771,	40725,	40422,	23114,
28951,	5729,	24973,	32932,	26555,	4818,
44255,	35908,	15397,	40198,	42927,	13938,
38786,	35907,	24556,	21237,	25525,	25542,
37857,	23545,	26669,	4600,	44984,	4599,
41122,	40259,	38408,	1618,	25503,	31955,
3256,	1641,	13818,	27408,	25042,	23992,
16192,	10992,	25994,	11933,	22933,	24302,
42675,	11172,	2464,	23874,	43703,	17657,
12020,	20511,	36536,	15870,	4702,	43993,
17909,	27778,	25823,	17398,	14189,	13676,
23722,	16588,	18692,	20705,	34712,	8328,
18037,	23831,	27612,	34640,	36099,	4502,
4503,	21207,	40237,	12398,	24488,	12397,
34639,	3344,	13203,	32525,	41690,	34638,
32524,	35712,	41691,	6211,	17454,	16227,
15067,	14122,	28897,	32018,	36011,	10991,
44492,	10164,	16724,	24286,	21597,	2997,
20401,	18399,	30571,	18400,	42048,	23783,
44354,	34136,	24599,	8767,	16188,	41730,
1495,	1496,	41627,	23864,	33898,	44103,
10281,	35790,	5280,	2292,	20012,	2168,
27638,	39672,	9326,	45237,	13210,	6917,
12374,	19615,	33876,	35968,	25067,	23680,
25340,	8101,	17436,	13378,	21881,	21672,
41625,	42901,	24239,	40487,	40488,	3313,
11854,	11853,	28534,	19468,	4306,	2437,
12705,	33754,	33013,	21079,	17753,	36573,
32965,	29724,	17735,	42371,	25619,	24246,
27779,	14047,	18884,	25522,	4685,	20346,
10132,	38367,	29158,	24370,	15556,	32926,
4598,	33369,	42430,	11905,	20174,	44662,
13226,	32673,	15068,	7052,	9025,	41996.